

Souhrnná teritoriální informace:

Maroko

Zastupitelský úřad 3. 6. 2021 16:22

Marocké království je jak již z názvu napovídá konstituční monarchií. Dle ústavy z roku 2011 je pak Maroko přesněji definováno jako „konstituční, demokratickou, parlamentní a sociální monarchii“ nutno dodat, že se stále silným vlivem panovníka. Současným králem je od roku 1999 Mohammed VI. z dynastie Alouite nebo také Alawité, která v Maroku vládne již od roku 1666.

Král má rozsáhlé pravomoci: jmenuje premiéra a vládu (nově je povinen respektovat výsledky voleb – musí jmenovat premiéra, který je členem vítězné strany), může rozpustit parlament a iniciovat změny ústavy, je šéfem armády a vojenského štábu (Maroko nemá ministerstvo obrany – pouze úřad, který armádu administrativně řídí pod vedením tzv. ministra pověřeného správou národní obrany).

Marocký parlament je dvoukomorový. Horní komora tzv. Sněmovna rádců má 120 členů, kteří jsou voleni každých 6 let. Dolní komora tzv. Sněmovna reprezentantů tvoří celkem 395 členů a volby probíhají každých 5 let. Nejbližší volby proběhnou na podzim roku 2021.

Ekonomika Maroka je 6. největší na Africkém kontinentě. Od roku 2008 v Maroku probíhá úspěšná diverzifikace ekonomiky. Lídrem je automobilový průmysl. Maroko se stalo největším výrobcem osobních automobilů v Africe. Důležitý je také vývoz fosfátu a zemědělských produktů. V před covidové době bylo Maroka též významnou turistickou destinací. Maroko má přístup jak Atlantickému oceánu, tak Středozemnímu moři. Od evropského kontinentu je vzdálené pouze 14 kilometrů přes gibraltarskou úžinu. Právě díky geografické poloze je Maroko označováno jako "brána do Afriky". Této strategické polohy využívá řada evropských firem a v Maroku má svou výrobu či zakládá pobočky. Do budoucna a v souvislosti s tendencemi v postcovidové době by Maroko tuto pozici rádo ještě více posílilo a stalo se významnou nearshoringovou destinací.

Základní údaje	
Hlavní město	Rabat
Počet obyvatel	37,27 mil.
Jazyk	oficiální jazyk arabština, berberština, obchodní jazyk francouzština
Náboženství	99 % Islám
Státní zřízení	konstituční monarchie
Hlava státu	Mohammed VI.
Hlava vlády	Saad-Eddine El Othmani
Název měny	dirham
Cestování	
Časový posun	-1 hod. (letní), 0 hod. (zimní)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Mgr. Viktor Lorenc
Ekonomický úsek	Mgr. Jan Hladík
Konzulární úsek	Mgr. Michael Brtnický, Ph.D
CzechTrade	Ing. Tamer El Sibai
Czechinvest	ne
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	131,0
Hospodářský růst (%)	3,8
Inflace (%)	1,1
Nezaměstnanost (%)	11,8

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu, stručný komentář k systému vládnutí, politické tendence a odhadovaný výhled, složení vlády.

Marocké království je jedním ze tří království na africkém kontinentě. V roce 2011, kdy v arabských zemích probíhalo tzv. Arabské jaro, byla intenzita protestů ve srovnání s ostatními magrebskými zeměmi o poznání nižší. Důsledkem bylo přijetí nové ústavy, kde je uvedeno, že Maroko je „konstituční, demokratickou, parlamentní a sociální monarchií“. Sociální rozměr byl v roce 2021 umocněn zavedením všeobecného sociálního zabezpečení (CNSS) pro občany Maroka bez výjimky. Volby do obou komor parlamentu jsou přímé a probíhají v případě horní komory každých 6 let a v případě dolní komory každých 5 let. Nejbližší volby se uskuteční na podzim roku 2021. V souvislosti s probíhající pandemií covid-19 bude záležet na vývoji situace v zemi v následujících několika měsících.

V Maroku funguje pluralitní politický systém. V současné době je v dolní sněmovně zastoupeno 12 politických stran. Nejsilnější a také vládnoucí stranou v současném Maroku je PJD (*Parti de la justice et du développement*), která je označována jako konzervativní pravicová strana s umírněnou islámskou ideologií, která se jasně vymezuje proti násilí a terorismu. Mezi její hlavní cíle patří ekonomická spolupráce s dalšími zeměmi, podpora investic, reforma školství nebo posílení demokracie a lidských práv.

Nejsilnější opoziční stranou je PAM (*Parti authenticité et modernité*) samo sebe označující za levý střed. V současné Sněmovně je druhou nejsilnější stranou.

Volebními tématy budou významné události posledního roku. Maroko bylo první africkou zemí, kde začalo očkování obyvatelstva proti nemoci Covid-19. V minulém roce administrativa dnes již bývalého amerického prezidenta Donalda Trumpa uznala svrchovanost Marockého království nad územím Západní Sahary a označilo toto území za integrální součást Maroka. V souvislosti s tím pak Maroko normalizovalo vztahy s Izraelem a přidalo se tak dalším zemím MENA, které podepsaly Abrahamovské dohody. Běžní populace samozřejmě vítá vstřícný krok ze strany USA, na druhou stranu se část obyvatelstva vymezuje proti uznání Izraele a navázání diplomatických vztahů. Významnou vnitropolitickou událostí pak bylo oznámení krále o spuštění všeobecného sociálního zabezpečení. Vítězem voleb se tak stane nejspíše strana, která dokáže správně uchopit tyto nosná témata a občanům Maroka představit jejich výhody.

1.2 Zahraniční politika země

Zahraniční vztahy jsou neopomenutelnou součástí strategie hospodářského a sociálního rozvoje Maroka. Důkazem o zahraničním vlivu jsou mnohé rozvojové projekty, půjčky, investice a dohody o volném obchodu, které má Maroko uzavírat s mnoha zeměmi nejen v regionu severní Afriky. Dohody o volném obchodu zahrnují evropsko-středomořskou dohodu o zóně volného obchodu s Evropskou unií, dále například arabská zóna volného obchodu s Egyptem, Jordánskem a Tuniskem nebo také dohoda o volném obchodu s USA.

Příkladem zahraniční spolupráce jsou úvěrové smlouvy s mezinárodními bankami sjednané v době světové pandemie Covid-19. Během pandemie byly uzavřeny smlouvy o úvěrech s Evropskou investiční bankou, s Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj a další.

Maroko má historicky silné vazby s evropským kontinentem. Novodobé dějiny Maroka započaly získáním nezávislosti v roce 1956. V předcházejícím období bylo Maroko rozděleno na francouzský a španělský protektorát. Obě tyto země zůstávají i nadále významnými politickými partnery Maroka a jsou zároveň také jeho největšími obchodními partnery. Francouzština je stále běžně používána v úředním styku a během obchodních jednání. Ve Francii se také nachází největší marocká diaspora přesahující jeden milion občanů a rezidentů.

V rámci politiky se svými sousedy se Maroko často vymezuje proti Alžírsku. Jádrem sporu je podpora Alžírsku poskytovaná frontě Polisario. Hnutí Polisario usiluje o autonomii teritoria Západní Sahary (bývalá španělská kolonie), kde jednostranně vyhlásilo Saharskou arabskou demokratickou republiku. Marocké království tento region považuje za své teritorium. OSN uvádí území jako nesamosprávné a neuznává nad ním ani marockou suverenitu, ani suverenitu Saharské arabské demokratické republiky. Vztahy se soudní Mauretánií jsou dlouhodobě

bezproblémové. Poslední zemí, se kterou Maroko sdílí pozemní hranici skrze enklávy Ceutu a Melillu na severu země, je Španělsko. Maroko se Španělskem dlouhodobě spolupracuje v boji proti nelegální migraci. Oblastí sporu jsou již zmíněné enklávy, jejichž území si Maroko dlouhodobě nárokuje.

Blízkým spojencem Maroka jsou Spojené státy americké. Maroko bylo první zemí, které mezinárodně uznalo Spojené státy již v roce 1786. Maroko je též dlouhodobým spojencem Spojených států v boji proti terorismu. V nedávné době došlo k významnému prohloubení vzájemných vztahů. V prohlášení z konce roku 2020 administrativní Spojených států uvedla, že USA uznávají marockou svrchovanost na celém území Západní Sahary a vyjádřil tak plnou podporu marockému návrhu na autonomii tohoto území pod správou Marockého království. Tento koncept označila za jediné spravedlivé a realistické řešení sporu týkajícího se sporného území.

Maroko je jednou z pěti arabských zemí, které normalizovaly v nedávné době své vztahy se státem Izrael, a to právě za asistence Spojených států. V nedávné době probíhala mezi Marokem a Izraelem řada jednání o možnostech prohloubení obchodní spolupráce. V plánu bylo též zřízení přímých leteckých spojů mezi oběma zeměmi.

Důležitým partnerem v mnoha oblastech zůstává také Evropská unie. Kromě obchodu, Maroko s EU spolupracuje v další řadě oblastí.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel Maroka v současné době činí 37,27 mil. lidí. Ve srovnání s minulým rokem populace vzrostla o 1,18%. Hustota zalidnění činí 73 obyvatel na 1 km². Tento údaj řadí Maroko na 123. příčku na světě. Téměř 63% populace žije ve městech.

Nejvyšší hustotu zalidnění zaujímá severozápadní část Maroka, kde panuje téměř středomořské klima. V jihovýchodní části Maroka se nachází poušť Sahara. Podíl ekonomicky činného obyvatelstva v roce 2020 činil 13,58 mil., tj. 37,6% celkové populace. Maroko je zemí s velmi mladou populací. Téměř polovinu populace činí obyvatelstvo mladší třiceti let. Průměrná délka života v roce 2015 činila 76,2 let.

Národnostní složení v Maroku je z 99% tvořeno obyvatelstvem arabsko-berberského původu. Odhaduje se, že až 25% obyvatelstva hovoří berbersky. Obyvatelstvo evropského původu, především Francouzi, tvoří 1%. Historicky byla v Maroku významná též židovská diaspora, která se se vznikem států Izrael v roce 1946 zúžila na současných 2500 obyvatel.

Převládajícím náboženstvím je Islám. Hlásí se k němu 99% obyvatelstva. Křesťanství je rozšířené především mezi obyvateli, kteří do Maroka přicházejí ze subsaharské Afriky.

Marocké království má dva oficiální jazyky. Jsou jimi arabština a berberština. V úředním styku, obchodě a diplomacii je hojně využívána francouzština.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Marocká ekonomika v posledních deseti letech doznala významných změn. Hospodářství, které se tradičně opíralo o zemědělskou produkci, prošlo značnými strukturálními reformami a zvýšilo své průmyslové kapacity. Maroko je 6. největší ekonomikou na africkém kontinentě. Koronavirová krize urychlila digitální transformaci a na začátku dvacátých let 21. století se před Marokem rýsují nové výzvy.

Nečekaně silný úder, který zasáhl marockou ekonomiku v souvislosti s pandemií Covid-19 zapříčinil první recesi od roku 1995. Ekonomická produkce se ve druhém čtvrtletí 2020 snížila dokonce o 15,1%. Příčin, které marockou ekonomiku tlačily dolů, bylo v součtu několik, zejména pak propad příjmů z cestovního ruchu, narušení globálních hodnotových řetězců a pokles zemědělské produkce spojený s extrémním suchem. Marocká ekonomika se v roce 2020 propadla o 4,7% a nezaměstnanost stoupla z dosavadních 9,8% na 12,7%.

Marocká ekonomika je téměř z 57% tvořena sektorem služeb, 31% připadá na průmyslu a zbývajících 12% zaujímá zemědělství. Maroko má dlouhodobě zápornou obchodní bilanci, kterou se v posledních letech snaží zlepšit prostřednictvím řady vládních strategií v jednotlivých sektorech. V posledních letech hraje velmi důležitou roli automobilový průmysl. V Maroku se vyrábí nejvíce osobních automobilů v celé Africe. Maroko je také největším světovým exportérem fosfátu. Důležitou součástí marocké vývozu jsou zemědělské produkty. Dováží se především ropa, zemní plyn a uhlí. Maroko se snaží snížit energetickou závislost na dovozu fosilních paliv prostřednictvím obnovitelných zdrojů. Další významné položky dovozu jsou automobilové součástky, elektronika, elektro technologické výrobky a další.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	3,2	2,5	-7,0	3,8	3,5
HDP/obyv. (USD/PPP)	7 748,4	7 996,8	7 500,0	7 810,0	8 140,0
Inflace (%)	1,6	0,3	0,6	1,1	1,5
Nezaměstnanost (%)	9,9	9,2	11,9	11,8	11,2
Export zboží (mld. USD)	24,6	24,7	23,1	24,7	26,5
Import zboží (mld. USD)	44,9	44,7	38,7	41,3	44,0
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-20,3	-20,0	-15,6	-16,6	-17,5
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	36,0	36,5	36,9	37,3	37,8
Konkurenceschopnost	75/140	75/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	3/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Pandemie Covid-19 i nadále těžce doléhá na správu veřejných financí. V roce 2021 by mělo dojít k vyššímu příjmu státního rozpočtu než v roce 2020 a to především v rámci doplacení odložených daní. Možnost odkladu

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-6,8

daňové povinnosti byla jedna z mnoha podpůrných aktivit ze strany marocké vlády vůči marockým firmám.

Devizové rezervy dosahují okolo 750 mld. CZK. Platební bilance zahraničního účtu je v Maroku dlouhodobě záporná. Tento trend se administrativně snaží obrátit řadou vládních strategií s důrazem na export zboží. Deficit státního rozpočtu v roce 2020 dosáhl 7,6% HDP. Předpokládá se jeho pokles v následujících letech a v roce 2025 by měl činit 3,6% HDP. Veřejný dluh dosahuje téměř 90% a úkolem budoucí vlády bude konsolidace veřejných financí, zachování ratingu na BB+ a efektivní výběr daní.

2.3 Bankovní systém

Marocký bankovní sektor je jeden z největších v Africe. Jedná se o sektor, který prochází řadou modernizací a marocké banky se stále více zaměřují na další africké trhy.

Centrální bankou v Maroku je Bank-Al-Maghrib, založena v roce 1959. Od roku 2008 se centrální banka těší větší nezávislosti na ostatních institucích. Od roku 2008 je to právě centrální banka, která drží devizové rezervy.

Mezi pět největších marockých bank patří: Attijariwafa Bank, Banque Populaire du Maroc, bmce bank, Sociétés Générale Maroc, BMCI

Attijariwafa Bank je největší marockou bankou. Sídlo banky se nachází v Rabatu. Poskytuje finanční služby v řadě afrických zemí a má také řadu poboček v zemích EU či Velké Británii. Od roku 1993 je možné obchodovat akcie Attijariwafa Bank na casablanské burze. Attijariwafa Bank patří do SNI holdingu, který je z velké části vlastněn královskou rodinou.

Banque Centrale Populaire je komerční marockou bankou se sídlem v Casablance. Zaujímá okolo 25% bankovního trhu v Maroku. Založena byla již v roce 1925. Od roku 2004 je možné obchodovat její akcie na casablanské burze.

BMCE Banque nebo také Bank of Africa patří mezi tři největší marocké banky. Založena byla v roce 1959. V Marockém království má na 700 poboček. dalších 560 poboček má v dalších zemích Afriky. Její akcie jsou též obchodovatelné na casablanské burze.

Sociétés Générale Maroc je banka patřící do skupiny Sociétés Générale S.A., která je francouzskou mezinárodní investiční bankou. V České republice poskytuje své služby prostřednictvím Komerční banky.

BMCI je poslední bankou z pětiky nejvýznamnějších marockých bank. Jedná se o banku v rámci francouzské skupiny BNP Paribas.

2.4 Daňový systém

(pokud možno využít Deloitte tax guides and highlights, dostupné na webu <https://dits.deloitte.com/#TaxGuides>)

Marocký daňový systém je podobně jako např. u nás rozdělen do čtyř hlavních částí: přímé daně, daně z přidané hodnoty, registrační poplatky a kolký. Jedná se o vcelku přehledný systém. Problémem může být častá změna daňových předpisů, která často komplikuje život zahraničním investorům a společnostem, které v Maroku zakládají své pobočky. Poslední významná daňová reforma proběhla v roce 2020. Jednalo se o reformu tzv. volných obchodních zón. Důvodem ke změně bylo dlouhodobé zařazení Maroka na tzv. šedém seznamu daňových rájů Evropské unie. Marocká administrativní se tak rozhodla přiblížit evropským standardům. V rámci provedené reformy bylo Maroko Evropskou unií s tzv. šedého seznamu definitivně odstraněno.

V Maroku je zavedena progresivní daň jak u fyzických tak právnických osob.

Fyzické osoby s příjmem od 30 tis. MAD za rok mají nulou sazbu. Od 30 tis. do 50 tis. je sazba 10%. Příjem mezi 50 tis. a 60 tis. je zdaněn 20%. Od 60 tis. do 80 tis. daň činí 30%. Nad 80 tis. do 180 tis. je daněno 34%. Nejvyšší daň je při příjmu nad 180 tis. poté dosahuje daň 38%.

Veřejný dluh (% HDP)	89,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-5,2
Daně	
PO	10% (obrat do 300 tis MAD) 20% (obrat od 300 tis do 1 mil. MAD) 31% (obrat nad 1 mil. MAD)
FO	0 % (příjem do 30 tis. MAD/rok); 10 % (30-50 tis.); 20 % (50-60); 30 % (60-80); 34 % (80-180); 38 % (nad 180)
DPH	standardní 20 %; snížená 10%

Obdobná situace je u korporátní daně. Příjem společnosti do 300 tis. MAD za rok se daní 10%. Mezi 300 tis. a 1 mil. je to 20%. Nad 1 mil. MAD je daň 31%. Leasingové a úvěrové společnosti platí daň ve výši 37%. Rozdílné daňové sazby platily v tzv. volných obchodních zónách a v zóně Casablanca Finance City. Daňové úlevy byly také poskytovány exportním firmám. Tyto rozdílné daňové režimy prošly reformou v minulém roce za účelem přiblížit se mezinárodním daňovým standardům.

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Evropská unie představuje pro Maroko největšího obchodního partnera. Tato situace je dána dvěma základními faktory. Historický a geografický. Marocké království mělo a stále má na evropský kontinent úzké vazby. Hlavními obchodními partnery jsou Španělsko a Francie. Obě země dříve spravovaly jednotlivé části Maroka prostřednictvím protektorátů. Geografická poloha Maroka umožňuje velmi snadný pohyb zboží z Evropy a zpět. Kontinentální Španělsko je od Maroka vzdálené pouhých 14 kilometrů. Na severu Maroka byl v posledních letech vystavěn největší africký přístav Tanger Med. Ten zajišťuje především vývoz osobních automobilů vyrobených v Maroku do Evropy.

Maroko má s Evropskou unií dlouhodobě záporné obchodní saldo. Důvodem je import výrobků s vyšší přidanou hodnotou. Opačným směrem se vyvážejí kromě zmíněných automobilů také zemědělské produkty. Maroko dlouhodobě usiluje o zvýšení svých exportních kapacit a především výrobků s vyšší přidanou hodnotou.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	22 481,4	23 291,8	20 065,5	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	15 369,4	16 322,1	15 173,4	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	-7 111,9	-6 969,7	-4 892,0	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Česka republika má s Marokem dlouhodobě kladnou obchodní bilanci. Maroko je druhým největším obchodním partnerem České republiky na africkém kontinentě. K mírnému poklesu obchodní výměny došlo v důsledku pandemie Covid-19. Pro rok 2021 se očekává opětovný růst.

Obchodní výměna s ČR (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	8,7	9,9	7,8	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	4,8	4,8	5,2	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	-3,9	-5,1	-2,6	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

V roce 1996 byla mezi Marockým královstvím a Evropskou unií podepsána asociační dohoda, která vstoupila v platnost v roce 2000. Mezi

oběma partnery byla podepsána v roce 2021 také sektorová dohoda zaměřená na zemědělství. Díky dohodě byla zavedena liberalizace na řadu zemědělských produktů včetně těch pocházejících z rybolovu. V roce 2013 byly zahájeny jednání o tzv. Hluboké a komplexní zóně volného obchodu. Poslední kolo jednání proběhlo v roce 2014 a prozatím byly jednání pozastaveny na žádost marocké strany.

Případná FTA a bilaterální či jiné smlouvy, vyjmenovat důležitou smluvní základnu a okomentovat ty nejdůležitější a popsat, co z toho pro vzájemný obchod vyplývá.

Smlouvy s ČR

Česká republika má s Marokem uzavřenou dohodu o podpoře a ochraně investic z roku 2001, ke které byl přijat dodatkový protokol v roce 2010. V roce 2001 byla také podepsána dohoda o omezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu. V roce 2018 byla podepsána dohoda o hospodářské a

Smluvní základna + komentář obecně a komentář k nejdůležitějším smlouvám a co z nich vyplývá.

3.3 Rozvojová spolupráce

Marocké království nepatří mezi prioritní země zahraniční rozvojové pomoci. V Maroku byl v roce 2018 realizován malý lokální projekt v obci Amnouggar, kde byla zřízena vodní nádrž, která umožňuje zavlažování přilehlých zemědělských pozemků pomocí dešťové vody. V roce 2021 bude poskytnutý humanitární dar v reakci na pandemii Covid-19 a to v rámci nástroje Vázaných peněžních darů pro univerzitní nemocnici Mohammeda VI. v Marrakechi.

3.4 Perspektivní obory (MOP)

Hlavní perspektivní obory stručně vypsané z MOPu + stručný komentář a pod tím odkaz na celý MOP dané země.

Kde existuje, tak ještě sektorová analýza. (Dělaná na některé cesty ministra/náměstka ve spolupráci se Západočeskou univerzitou)

► ICT

Pandemie Covid-19, stejně jako všude ve světě, urychlila digitální transformaci také v Maroku. To co se nepodařilo stihnout za posledních pět let, se povedlo za prvních pět měsíců pandemie. Největší proměnou prošel bankovní sektor, který se velmi rychle přizpůsobil potřebám digitální doby. V rámci veřejné správy pak největšího pokroku v oblasti digitalizace dosáhlo překvapivě soudnictví. Velký boom zaznamenal e-commerce, který byl až do pandemie v Maroku poněkud opomíjen. Vláda již v před kovidové době zřídila Agenturu digitálního rozvoje (Agence de Développement du Digital). Roku v ruce s výhodami digitalizace však také přichází ICT kriminality. V následujícím období, tak bude pro české firmy perspektivní oblast kybernetické bezpečnosti, ochrana dat a bezpečné digitální platformy v oblasti e-governmentu.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Již před vypuknutím pandemie bylo jasné, že marocké zdravotnictví bude v nejbližších letech potřebovat řadu investic a zásadní reformu celého systému. Pandemie podtrhla dlouhodobě přetrvávající nedostatky v Marockém zdravotnictví. V roce 2020 bylo v Maroku 534 nemocnic. Pouze 33 z těchto nemocnic však poskytovalo kompletní terciální služby.

Hlavními nedostatky jsou nerovnoměrná nemocniční infrastruktura, nedostatek vyškoleného zdravotnického personálu a velké rozdíly v přístupu ke zdravotní péči. Na začátku pandemie mělo Marocké království poměr lůžek 1,1 na 1000 obyvatel, což bylo nejnižší číslo v celém regionu.

V roce 2021 je v plánu výstavba nových nemocnic a zvýšení lůžkové kapacity (až o 2260 lůžek). Mělo by konkrétně jít o výstavbu 8 nových nemocničních center v několika provinciích a také modernizaci univerzitní nemocnice v Rabatu. Dále výstavba regionální nemocnice na severu země ve městě Oujda. Marocké ministerstvo zdravotnictví uvedlo, že v roce 2021 by měly investice dosáhnout 2,17 miliardy USD.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Primární sektor zaměstnává v Maroku na 40 % populace a tvoří HDP země z 15 %. Největším nepřítelem marockých farmářů však v uplynulém roce nebyl Covid-19, ale extrémní sucho, které si vybralo svou daň. Vodní nádrže a přehrady hlásily pokles zásob o 50 %. V roce 2020 Maroko spustilo novou vládní strategii s názvem „Green Generation 2020-2030“. Plán se opírá o trojici hlavních pilířů a kromě zalesňování v severní části země se také počítá s investicemi do modernizace zemědělství. Maroko vidí velký potenciál v následné úpravě zemědělských produktů a má zájem zvýšit přidanou hodnotu svých finální potravinových výrobků. Příležitosti pro české firmy se nabízí

v dodávkách technologií např. digitalizace farmářských provozů. Žádoucí budou také zpracovatelské stroje v potravinářství.

► **Obranný průmysl**

Dalším z perspektivních sektorů je obranný průmysl. Marocké království je třetím největším importérem zbraní v Africe. Světově mu náleží dvacátá devátá příčka. Hlavním dodavatelem obranné techniky jsou Spojené státy (91%) následované Francií. Roční rozpočet marocké ministerstva obrany činí v přepočtu téměř 120 miliard CZK. Marocký parlament v minulém roce schválil zákon, který položil základy k vytvoření vlastního obranného průmyslu. Tento dokument stanoví podmínky pro společnosti, které by chtěly v rámci tohoto sektoru v Maroku podnikat. Příležitost pro české firmy tak bude v oblasti spolupráce v nově se rozvíjícím sektoru.

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Kultura obchodního jednání v Maroku má svá specifika. Nalezneme zde prvky arabské kultury spolu s evropským způsobem komunikace. Je vždy dobré vědět jakým tématům se vyhýbat a které prvky chování nejsou v Maroku plně žádoucí.

4.2 Oslovení

Doporučení a společný kontakt je v Maroku velmi cenný. Pokud se na někoho obrátíte pouze na základě internetového vyhledávače, je cesta o něco trnitější. Arabská příjmení jsou na vizitkách zpravidla uvedena v latině. Přepis arabských jmen do latinky se v Maghrebu zakládá zpravidla na francouzské transkripci. Oslovovat je vhodné paní, pan ve francouzském překladu. Maročané pohybující se v zahraničním obchodu budou ovládat většinou velmi dobře francouzštinu. V menší míře se pak setkáte s anglicky hovořícími obchodníky. Na severu Maroko je běžně užívána také španělština.

4.3 Obchodní schůzka

Oslovení přímo nemívá často mnoho úspěchu. Nejlepší způsobem je být představen společným kontaktem. Pokud máte doporučení, cesta ke schůzce je daleko jednodušší.

Marocký pracovní týden je stejný jako v Evropě na rozdíl od zbytku arabského světa. Avšak pátky jsou sváteční a není vhodné si na tento den sjednávat schůzky. Pro čas schůzky je vhodné volit dopoledne po 10. hodině a počítat s často i vleklým průběhem do odpoledne.

komunikovat s úřady a marockými partnery je lepší v dopoledních hodinách.

Čas schůzky je dodržován nicméně ne vždy na minutu přesně. Je však vhodné být na schůzku připraven včas a nespoléhat na jiné pojetí času

Prostory, kanceláře partnera jsou dobrým místem na schůzku a Maročané Vás rádi pozvou i k sobě domů. Na oplátku je vhodné sjednat schůzku v dobré restauraci. Gastronomie je v Maroku zásadní věc. .

Připravte se na vícero schůzek i během jednoho týdne se můžete s partnerem vidět vícekrát.

Neplánovat schůzky na období Ramadánu a pátek, kdy probíhá velká modlitba. Je dobré mít k dispozici kalendář marockých svátků, dát si pozor, některé svátky se posouvají a nejsou vždy stejného data. Podání ruky je ve společnosti zcela běžné. Společenský oděv, oblek pro muže, delší šaty pro ženy.

Velké množství marockých obchodníků je velmi zkušených a jazykově vybavených se zahraničními zkušenostmi. Je důležité být na schůzku náležitě připraven. Maročané neradi říkají ne. Můžete narazit na obchodníky, kteří nemají v konkrétním odvětví takové zkušenosti, ale ani to je nezastaví s Vámi o obchodu jednat. V takovém případě je potřeba být obezřetný a přistupovat k obchodu opatrně a veškeré náležitosti obchodu si přesně stanovit. V Maroku je velmi rozšířená neformální síť kontaktů, která souvisí také s tradicí široké rodiny. Často se stane, že i když člověk, se kterým o obchodu jednáte, není sice z Vašeho oboru, ale je schopen Vám doporučit někoho dalšího.

Někteří Maročané hlásí ke svým berberským kořenům. Nelze tedy generalizovat a považovat všechny Maročany jen za Araby.

Islám je státní náboženství, ale přístup se může lišit. Řada Maročanů studovala nebo žila v Evropě a jejich přístup může být poněkud odlišný. Snadno, ale narazíte také na tradiční staré rodiny, kde je lepší chovat se zdrženlivěji.

Společenský oděv pro muže i ženy je vždy dobrou volbou.

V Maroku je pozvání domů projevem úcty. Maročané jsou pohostinní a určitě Vás rádi pozvou na dobrý mátový čaj. Přibalit malý vhodný dárek sebou nebude na škodu. Pozor na alkoholické nápoje, lepší zakoupit květinu či sladké. Radost určitě udělá i dárek české výroby, jako sklo nebo bižuterie. Maroka je známa svou keramikou a Maročané mají rádi dekorativní věci. Připravte se na delší konverzaci o tématech, které zcela nesouvisí s obchodem. Je důležité budovat důvěru.

Projekty ekonomické diplomacie ve formě účasti na veletrhu, podnikatelských misí nebo i v jiné podobě, jsou bezesporu praktickým nástrojem pro získání kontaktů. Před pandemií covid se především v Casablance konala řada mezinárodních veletrhů v mnoha odvětvích, které byly skvělou příležitostí pro získávání kontaktů na místní distributory a partnery. V Maroku je také spuštěn projekt na podporu ekonomických aktivit tzv. PROPEA. Jejímž realizátorem je marocký subjekt. O projektu je možné se dočíst více na stránkách ministerstva zahraničních věcí případně se obrátit na zastupitelský úřad v Rabatu.

4.4 Komunikace

Pokud ovládáte francouzský jazyk, bude pro Vás komunikace v Maroku mnohem jednodušší. V opačném případě není od věci přizvat na jednání tlumočníka. Mladá generace hovoří též anglicky. Nelze však očekávat tak širokou znalost anglického jazyka, jak mohou být čeští podnikatelé zvyklí z jiných regionů.

Při jednání je vhodné vyhnout se tématům jako je náboženství či politika. Neutrální témata jako jídlo, sport nebo cestování jsou vždy dobrou volbou.

Osobní setkání je základem úspěšného jednání. Komunikace přes telefon případně whatsapp je daleko rozšířenější, než emailová komunikace.

4.5 Doporučení

Vždy je důležité pečlivě zvážit rizika, která s místním trhem souvisejí. Pro úspěšné působení na marockém trhu je vhodné založit pobočku dle místní právní úpravy. Je potřeba se připravit na delší byrokratické procesy a být dostatečně trpělivý. K úspěchu na marockém trhu Vám může velice pomoci místní partner. Je důležité znát místní poměry, kulturu a tradici pokud chcete na marockém trhu působit dlouhodobě. Znalost francouzského jazyka na komunikativní úrovni bude obrovskou výhodou v počátcích vašeho podnikání v Maroku.

4.6 Státní svátky

Marocké království má celkem třináct státních svátků z nichž jsou čtyři "pohyblivé". Souvisejí většinou se svatým měsícem Ramadánem, který se také každý rok posouvá.

1. ledna - Nový rok

11. ledna - Státní svátek (vydání Manifestu nezávislosti roku 1944)

19. října - Aid Al Mouloud (narození Proroka Mohammeda), tzv. mawlid

1. května - Svátek práce

13. dubna - začátek postního měsíce Ramadán

12. květen - Aid Al Fitr - konec postního měsíce Ramadán

30. června - Svátek trůnu (nástup krále Mohammeda VI. na trůn v r. 1999)

20. července - Aid Al Adha (Svátek přinášší obětí)

14. srpna - Oued Eddahab (Svátek provincie Sahara)

20. srpna - Svátek revoluce, krále a lidu

21. srpna - Svátek mládeže

6. listopadu - výročí Zelného pochodu

18. listopadu - svátek nezávislosti

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

Základní info pro vstup na trh, rating, distribuční a prodejní kanály, faktory ovlivňující prodej, důležité právní normy a předpisy, dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, celní a devizové předpisy, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu.

Zahraniční zboží je dováženo do Maroka především přes Casablanku či Tanger společnostmi, jež často zajišťují jeho další distribuci ke státním nebo soukromým prodejcům a distributorům. Marocké distribuční sítě se dynamicky rozvíjejí, nicméně malé tradiční obchody stále převažují. Velkoobchodní sítě (smíšeného zboží) se objevují teprve v posledních několika letech a jejich dynamika je značná - jejich podíl na trhu je prozatím cca 13 %. V oblasti obecného prodeje se jedná o 7 velkoobchodních firem (největší z nich je řetězec Marjane). Postupně vznikají také specializované velkoobchody na nábytek, elektrické spotřebiče a hobbymarkety. Přicházejí i zahraniční řetězce - v roce 2016 vstoupila na marocký trh např. švédská IKEA. Marocký trh je relativně velmi dobře zásoben - velice těžko se vyhledává zboží, které by zde chybělo. Platí zde zásada pro řadu zemí severní Afriky stejná. Pro vstup na trh je důležité mít prověřeného a kvalitního místního zástupce. Před samotným zahájením exportu či investicí v teritorie není od věci zainvestovat do průzkumu trhu a využít služeb prověřených konzultantských firem. Pro prvotní kontakt s Marokem a exportním potenciálem je také vhodné využít služeb nabízenými českým zastupitelským úřadem v Rabatu nebo služeb CzechTrade v Casablance. Od roku 2019 je také možné v Maroku využívat služeb programu PROPEA, jehož realizátorem je místní subjekt. Pro zahraniční investory byl v Maroku zřízen portál <http://www.invest.gov.ma/> veřejné zakázky a tendry pak lze vyhledávat pomocí platformy, kterou lze stáhnout na portále <http://www.maroc.ma/en/electronic-services/public-tenders-alert-service>.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

V Maroku existují čtyři různé formy společností.

Société à Responsabilité Limitée S.A.R.L. (private limited company) - obdoba našeho s.r.o. Základní kapitál je max. do výše 10.000 MAD. Může mít maximum padesát společníků.

Société anonyme, S.A. (public limited company) - obdoba české akciové společnosti. Základní kapitál buď 300.000 MAD v případě klasické akciové společnosti. V případě společnosti jejíž akcie se obchodují na burze je základní kapitál stanoven na 3.000.000 MAD. Minimální počet společníků je pět. Maximální není stanoven.

Société en nom collectif, SNC (Partnership) - obdoba V.O.S. Musí mít minimálně dva společníky. Nemá stanoven základní kapitál.

Société en Commandite Simple, SCS (Limited Partnership) - obdoba komanditní společnosti v ČR. Minimálně dva společníci a základní kapitál je stanoven minimálně na 10.000 MAD.

Při zakládání společnosti v Maroku je doporučeno využít služeb místního subjektu, který má s takovým procesem zkušenosti. Nejedná se o nijak složitý proces. Je potřeba též zřídit bankovní účet u marocké banky. Pro rok 2021 je též možné využít k této službě projekt PROPEA, který byl pro letošní rok v Maroku spuštěn a jehož realizátorem je místní subjekt. Možnost konzultovat záměr se zastupitelským úřadem v

Rabatu.

5.3 Marketing a komunikace

Co v žádném případě v marketingu nikdy nepoužívat.

Propagační materiály a technická dokumentace k nabízeným produktům by měla být zpracována ve francouzštině či arabštině - znalost angličtiny není příliš rozšířená. Jednoduché instrukce ve francouzském jazyce, předvedení výrobku, poskytnutí vzorků a osobní návštěvy u distributora jsou k úspěšnému prodeji v Maroku nezbytné. Vhodné je zajištění servisu prostřednictvím zaškolených místních techniků, zejména u spotřebního zboží.

Nejvhodnější formou prezentace zboží v Maroku je důkladně připravená účast na specializovaném veletrhu nejlépe v hospodářském a obchodním centru země - Casablance. Veletrhy jsou zde pořádány zejména Office des foires et expositions de Casablanca (ofec.ma). Zastupitelský úřad ČR v Rabatu či kancelář agentury CzechTrade v Casablance jsou ochotni pomoci se speciální prezentací českých firem v Maroku.

V Maroku existuje řada reklamních agentur. Poměrně dobře je rozvinuta mediální reklama, zejména v novinách a časopisech. Mezi hlavní deníky, vydávané v Maroku ve francouzštině, patří Le Matin, L'Opinion, L'Economiste, či hospodářský týdeník La Vie Eco. Využít je možné i reklamních časů v televizních kanálech či v řadě soukromých rádiových stanic. V Maroku jsou rozšířeny také internetové servery, na kterých je rovněž možno firmu představit. Rozvíjí se i reklama prostřednictvím krátkých textových zpráv a emailů.

V posledních letech je také patrný trend využívání sociálních médií. Řada manažerů, obchodníků má své profily na profesní síti LinkedIn, kde lze také poměrně úspěšně propagovat své služby, aktivity či výrobky.

Úspěšně se dá v Maroku prezentovat na instagramu. Řada místních především menších firem má instagramové profily, které především mladší populace velmi bedlivě sleduje.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Maroko je členem Světové organizace duševního vlastnictví a je signatářem např. Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl, Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví, Smlouvy o patentové spolupráci, Smlouvy o známkovém právu, Niceské dohody o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek, Protokolu k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu ochranný známek či Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském.

V Maroku funguje Národní kancelář pro ochranu průmyslového a obchodního vlastnictví (Office marocain de propriété industrielle et commerciale - OMPIC), jejímž úkolem je registrace a vedení databáze ochranných známek, patentů, návrhů a značek a dále osvěta v této doméně. Kancelář zároveň na požádání poskytuje právní informace o obchodnících, firmách a právní pomoc firmám v otázkách duševního vlastnictví. Hlavní zákonnou normou v problematice ochrany průmyslového vlastnictví je zákon č. 31-05 z roku 2005, který upravuje původní zákon č. 17-97.

Na webových stránkách kanceláře (www.ompic.org.ma) lze kromě dalších informací také nalézt statistiku a databázi v Maroku registrovaných známek. Na webu lze také vyplnit formulář se stížností ohledně neoprávněné kopie či falšování značky. V případě podezření na jakékoli neoprávněné použití registrované značky je také možno prostřednictvím OMPIC požádat celní úřady, aby zkontrolovaly dovoz konkrétního výrobku a jeho původ.

Na počátku roku 2015 Maroko podepsalo s EU dohodu o uznávání geografických značení zemědělských výrobků - evropská geografická značení jsou tak chráněna v Maroku a naopak marocká v EU.

I přes výše uvedené informace je nutné upozornit, že marocký trh má značné problémy s dodržováním pravidel duševního a průmyslového vlastnictví, ochranných a registračních známek apod. Je totiž zaplaven nejružnějšími místními a zahraničními padělkami značkového zboží zejména v oblasti textilu, módních doplňků a elektroniky.

5.5 Trh veřejných zakázek

Pravidelné zprávy o vývoji a trendech marockého hospodářství publikuje Ministerstvo hospodářství a financí (mj. měsíční „Note de

conjoncture" - www.finances.gov.ma/depf) a Vysoký úřad pro plánování, jenž provádí hlavní statistická šetření (souhrnné studie o stavu ekonomiky jsou zveřejňovány čtvrtletně - www.hcp.ma).

zdroje:

marchespublics.gov.ma/ - přehled vyhlášených tendrů

www.invest.gov.ma - investiční portál

Veřejné zakázky jsou trojího typu - na dodávky práce, materiálu či služeb. Jsou přístupné i pro zahraniční firmy. Od ledna 2014 je účinný nový vládní dekret k veřejným zakázkám (Décret n° 2-12-349 du 8 jomada Ier 1434 - 20 mars 2013 - relatif aux marchés publics), který v čl. 155 uvádí, že může být dána preference marockým podnikům tím, že cena zahraničních nabídek může být komisí navýšena až o 15 %.

Otevřená výběrová řízení na veřejné zakázky (dle Dekretu č. 2-06-388 16 moharrem 1428 - 5 února 2007) jsou vždy publikovány minimálně ve dvou denících a na speciálním portálu www.marchespublics.gov.ma. Zveřejnění je minimálně 21 dní před datem podání nabídky.

Veřejné soutěže se mohou zúčastnit pouze fyzické či právnické osoby, které:

- prokáží vyžadovanou právní, technickou a finanční způsobilost,
- jsou v řádné daňové situaci,
- jsou zapsány u správy sociálního zabezpečení a řádně ji odvádějí platby

Zadávací dokumentace některých výběrových řízení je zpoplatněna - cena bývá kolem 500 MAD.

Součástí podmínek výběrových řízení pro veřejné práce (ale i pro některé jiné zakázky) jsou záruky, jež vystavují marocké banky na základě protizáruk vystavených bankou v zemi dodavatele. Částka může být stanovena buď absolutně, nebo procentem z nabídkové ceny (až 10 %)

- záruka (viz výše),
- certifikát daňového úřadu (od účastníka z firmy založené v Maroku),
- popis charakteru zboží,
- reference o technické způsobilosti, lidských zdrojích a materiální základně

Záruky a dokumenty předkládané účastníkem tendrového řízení: některým nabídkám předchází předkvalifikační řízení, které je rovněž publikováno ve sdělovacích prostředcích současně s uvedením požadovaných dokumentů. Pouze vybrané firmy jsou poté vyzvány k předložení nabídek. Účelem předkvalifikačního řízení je vyloučit firmy, které nemají dostatečné technické, odborné a ekonomické předpoklady.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Přesný vzor pro řešení obchodních sporů není možné vypracovat - podmínky sporů jsou vždy individuální a i jednání marockých úřadů se často liší. Drobné spory jsou obvykle řešeny s příslušným ministerstvem. Spory mohou být postoupeny i soudu, ale vzhledem k pomalému fungování soudů se doporučuje vyzkoušet všechny možnosti dosažení narovnání sporu mimosoudně.

Maroko je členem Mezinárodního střediska pro řešení kapitálových sporů (International Center for the Settlement of Investment Disputes - ICSID) a účastníkem konvence z roku 1958 o uznávání a vymáhání rozhodnutí zahraničních rozhodčích soudů (s výhradami) a také konvence z roku 1965 o urovnávání sporů mezi státy a státními příslušníky jiných států.

Při oblastních obchodních a průmyslových komorách postupně vznikají arbitráže, které přebírají řešení sporů mezi účastníky trhu. Faktem však zůstává, že právě slabá efektivita obchodní justice je jedním z nejslabších článků marocké snahy zatraktivnit Maroko pro zahraniční investory a je zemi vytýkána mnoha mezinárodními organizacemi a ratingovými společnostmi. Evropská unie zařadila zlepšení podmínek k řešení obchodních sporů mezi hlavní témata jednání s Marokem na úrovni pracovních skupin pro obchod

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Informace pro služební cesty – víza, jak je získat a kolik stojí, cestovní pas (jak dlouhou platnost musí mít), maximální délka pobytu, zda se na

kratší vzdálenosti pohybovat pěšky/MHD/vozidlem, podmínky pro pronájem vozidla a sjednání pojištění, informace k MHD, vhodné hotely, hotovost/platební karta/místní karta, dostupnost pitné vody a její kvalita, kriminalita a kde se případně nepohybovat, na co si dát pozor, spojení mezi letištěm/nádražím a ZÚ/centrem města.

Ke vstupu do Maroka musí být občan ČR, dle informací marocké celní správy, vybaven cestovním pasem s platností nejméně 3 měsíce od vstupu na marocké území. Držitelé cestovních pasů ČR nepotřebují ke vstupu do Maroka vízum pro pobyt nepřesahující 90 dnů. Občané ČR by však měli být pro pobyt vybaveni přiměřenou částkou finančních prostředků s ohledem na předpokládanou délku a účel pobytu. V případě, že občan ČR hodlá v rámci pobytu do 90 dnů vykonávat na marockém území výdělečnou činnost, je povinen si obstarat od marockého ministerstva práce pracovní povolení. Přihlašovací povinnost v Maroku plní hotely, kempy a ostatní ubytovací zařízení.

Bližší informace o cestování do Maroka naleznete na webu Ministerstva zahraničních věcí v sekci Státy a území.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Podmínky pro zaměstnávání cizinců a místních sil byly v minulých letech zjednodušeny. Jistá omezení však existují nadále pro činnost ve specializovaných oborech, jako je např. zdravotnictví, lékárenství a advokacie.

Zaměstnáváný cizinec musí získat povolení k dlouhodobému pobytu (carte d'immatriculation) v Maroku.

K jeho získání je nutné po příjezdu do Maroka na místně příslušném pracovišti Národní bezpečnosti či královského četnictva kromě jiného předložit doklad potvrzující účel pobytu na území Maroka (tj. pracovní smlouvu schválenou marockým ministerstvem práce), adresu přechodného bydliště v Maroku a pro některá odvětví bývá vyžadován i výpis z trestního rejstříku.

Pracovní povolení zpravidla vyřizuje firma, u které bude cizinec zaměstnán. Má-li marocký zaměstnavatel zájem zaměstnat cizince, musí v těchto případech nejprve prokázat, že na dané místo nenalezl vhodného marockého kandidáta, a poté požádat o povolení k zaměstnávání cizince marocké Ministerstvo práce a profesního vzdělávání. V případě udělení povolení může uzavřít s cizincem smlouvu, kterou zkontroluje ANAPEC (Agence nationale de promotion de l'emploi et des compétences - Národní kancelář pro propagaci zaměstnanosti a kompetence) a vydá souhlas se zaměstnáním cizince.

Ke sdělování přesných podmínek zaměstnávání cizinců na území Maroka je příslušným úřadem Velvyslanectví Marockého království v ČR (Mickiewiczova 254/6, 160 00 Praha 6 - Hradčany, +420 233 325 656,

Informace lze nalézt také na stránkách ministerstva práce <https://www.travail.gov.ma/>

5.9 Veletrhy a akce

V Maroku se koná celá řada veletržních akcí. Nejčastěji se veletrhy konají v Casablance případně Marrakechi. Největší zemědělský veletrh na africkém kontinentě SIAM, se koná v srdci zemědělského regionu městě Meknes.

SIAM - veletrh zaměřený na zemědělství a potravinářství s celo africkým přesahem

ELEC EXPO - elektrotechnika, elektronika, obnovitelné zdroje a další

SIB - veletrh zaměřený na stavebnictví

POLLUTECH - veletrh zaměřený na životní prostředí

FOOD EXPO - potravinářský veletrh

6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky v Marockém království

4,5 km, Avenue Mohammed VI, 10, Rue Zankat Ait Melloul, Villa Merzaa 10000 Souissi-Rabat, Royaume du Maroc

E-mail: rabat@embassy.mzv.cz Pro korespondenci s konzulárním úsekem (ohledně víz nebo českých dokladů) používejte prosím výhradně tento email: consulate_rabat@mzv.cz.

konzulární oddělení:

Tel.: +212 537 755 420 Konzulární oddělení je k dispozici pro telefonické dotazy každou středu v čase 13-15 hod. marockého času. V jiných dnech nebo v případě přetížení linky lze zaslat dotaz e-mailem na adresu consulate_rabat@mzv.cz. Na e-maily odpovídáme co nejdříve to je možné, nejpozději však do 5 pracovních dní.

tel.: +212 537 755 420 / 421 (Po-Pá od 8:00 do 16:30) fax: +212 537 754 393

obchodně-ekonomický úsek:

email: commerce_rabat@mzv.cz

V Maroku je v roce 2021 spuštěn projekt PROPEA více info na propea.cz. Místním realizátorem je společnost Ecovis Morocco- více informací naleznete na: <https://www.ecovis.com/morocco/>.

CzechTrade Maroko

Angle de Boulevard de la Corniche et Boulevard Med Zerkoutouni, Etage 3, B19, Le Royaume du Maroc Casablanca Morocco

T: +212 522 226 121 M: +212 676 495 910

email: tamer.elsibai@czechtrade.cz

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Nouzová telefonní linka zastupitelského úřadu v Rabatu:

00 212 613 45 25 83 (v případě volání z marocké sítě - 0613 45 25 83)

policie:

- ve městech) 19
- královské četnictvo - Gendarmerie royale (mimo městské aglomerace) 177
- O.S. nehody (ambulance) 150
- lékařská pohotovost 141
- hasiči a rychlá lékařská pomoc 15

Rabat - záchranná služba:

- Samu (Service Privé d'Assistance Médicale Urgente) - 05 37 73 73 73
- o.s. Médecins Rabat /Salé - 05 37 20 20 20
- Casablanca - záchranná služba: •

Samu - 05 22 25 25 25

- o.s. Médecins Casablanca - 05 22 98 98 98

Informace o telefonních číslech 160

- Opravy a odtahy motorových vozidel: 0522 2727273
- Hlášení poruch a nehod na dálnici: 5050
- Rychlé převody peněz ze zahraničí - Western Union: 0522 208080

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Ministere de l'Economie et des Finances (Ministerstvo hospodářství a financí)

web: www.finances.gov.ma

Ministere de l'Equipelement, du Transport et de la Logistique (Ministerstvo vybavení, dopravy a logistiky)

web: www.mtpnet.gov.ma

Ministere de l'Energie, des Mines, de l'Eau et de l'Environnement (Ministerstvo energetiky, dolů, vody a životního prostředí)

web: www.mem.gov.ma/

Ministere de l'Agriculture et de la Peche Maritime (Ministerstvo zemědělství a mořského rybolovu)

web: www.agriculture.gov.ma/

Ministere de l'Industrie, du Commerce, de l'Investissement et de l'Economie numérique (Ministerstvo průmyslu, obchodu, investic a nových technologií)

web: www.mcinet.gov.ma/

Ministere du Tourisme (Ministerstvo cestovního ruchu)

web: www.tourisme.gov.ma

Ministere des Affaires Etrangeres (Ministerstvo zahraničních věcí)

web: www.diplomatie.ma/fr

Confédération Générale des Entreprises du Maroc (CGEM) (Marocká generální konfederace podniků)

web: www.cgem.ma/

Agence Marocaine de Développement des Investissements (AMDI) (Marocká agentura pro rozvoj investic)

web: <https://morocconow.com/en/e/invest>

Administration des douanes et impôts indirect (Celní správa)

web: www.douane.gov.ma/

Bank Al-Maghrib (Marocká národní banka)

web: <https://www.bkam.ma/>

www.tourisme.gov.ma